

II.510.759.2019II.510.759.2019.PZ

Pan
Marek Zagórski
Minister Cyfryzacji

Szanowny Panie Ministrze

W kręgu mojego zainteresowania pozostaje kwestia zasad rzetelnego procesu w sprawach karnych, które stanowią pakiet gwarancyjny, do którego przestrzegania Polska zobowiązała się przystępując do umów, konwencji i struktur międzynarodowych. Jedną z tych zasad jest prawo do obrony osobistej lub z pomocą obrońcy na każdym etapie postępowania karnego, a jednym z warunków urzeczywistnienia tego prawa jest prawidłowe powiadomienie oskarżonego o terminach czynności procesowych, w tym czynności dowodowych, czy też o terminach rozpraw.

Przygotowywany w Ministerstwie Cyfryzacji projekt ustawy o elektronicznej doręczeń (UD462) przewiduje istotne zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, 2399 oraz z 2019 r. poz. 150) w odniesieniu do doręczeń, a tym samym dotyczy zasad rzetelnego procesu w sprawach karnych.

Mając powyższe na uwadze chciałbym przedstawić Panu Ministrowi moje uwagi sformułowane w oparciu o projekt ustawy o elektronicznej doręczeń (UD462) dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Cyfryzacji¹ datowany na dzień 18 czerwca 2019 roku.

---

¹ <https://mc.bip.gov.pl/projekty-aktow-prawnych-mc/projekt-ustawy-o-elektronizacji-doreczen-oraz-o-zmianie-niektorych-innych-ustaw.html>

Art. 64 projektu ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987, 2399 oraz z 2019 r. poz. 150): w art. 116 k.p.k.; w art. 119 w § 1 pkt 2 k.p.k.; w art. 124 § 2 k.p.k.; w art 131 § 1, 1a – 1d k.p.k.; w art. 132 § 1, 1a i 3 k.p.k.; art. 133 § 1 i 2a k.p.k.; art. 136 § 3 i 4 k.p.k.; art. 138 § 1 i 2 k.p.k.; art. 139 § 1 k.p.k.; art. 141 k.p.k.; art. 148a w § 1 k.p.k.; art. 213 § 1 k.p.k. oraz w art. 332 § 1 pkt 1 k.p.k.

Mając na uwadze propozycję nowelizacji w art 131 § 1, 1a – 1d k.p.k.; art. 132 § 1, 1a i 3 k.p.k.; art. 133 § 1 i 2a k.p.k. oraz art. 136 § 3 i 4 k.p.k., można przyjąć, że - w ocenie projektodawcy - doręczenie na wskazany przez adresata adres wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 2 pkt 3 projektowanej ustawy, daje takie same gwarancje procesowe, co doręczenie osobiste i jest z tym rodzajem doręczenia równoważne. Zasadnym jest zatem wskazanie wątpliwości, które budzić może takie rozwiązanie prawne, w szczególności w perspektywie zasad rzetelnego procesu sformułowanych w art. 14 MPPOiP², art. 6 EKPC³, art. 47 KPP⁴ czy w końcu w perspektywie art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584/WSiSW⁵ wprowadzonego decyzją ramową 2009/299/WSiSW⁶. Wątpliwości potęguje przede wszystkim brak nowelizacji art. 132 § 4 k.p.k. oraz wprowadzenie 136 § 3 k.p.k. w brzmieniu: „W przypadku braku dowodu otrzymania, doręczenie dokonane za pomocą publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego uważa się za dokonane po upływie czternastu dni, licząc od dnia wystawienia dowodu wysłania”, statuującego fikcję prawną doręczenia.

Analizowany projekt ustawy może prowadzić do naruszenia prawa do rzetelnego procesu, w tym prawa do osobistej obrony oraz negatywnie wpłynąć na możliwość

---

² Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167).

³ Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności sporządzona w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmieniona następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełniona Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.).

⁴ Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. U. UE. C. z 2007 r. Nr 303, str. 1 z późn. zm.).

⁵ Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi (Dz. U. UE. L. z 2002 r. Nr 190, str. 1 z późn. zm.).

⁶ Decyzja ramowa Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. zmieniająca decyzje ramowe 2002/584/WSiSW, 2005/214/WSiSW, 2006/783/WSiSW, 2008/909/WSiSW oraz 2008/947/WSiSW i tym samym wzmacniająca prawa procesowe osób oraz ułatwiająca stosowanie zasady wzajemnego uznawania do orzeczeń wydanych pod nieobecność danej osoby na rozprawie (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 81, str. 24).

prawidłowego wykonania europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób pomiędzy innymi państwami członkowskimi UE a Polską.

Przepis art. 132 § 1 k.p.k. w obecnym brzmieniu przewiduje podstawową formę doręczenia – doręczenie pisma adresatowi osobiście (tzw. doręczenie bezpośrednie). Powinno być ono regułą⁷. Obecnie obowiązujący art. 132 § 4 k.p.k. wskazuje, że art. 132 § 2 i 3 k.p.k., czyli doręczeń pośrednich – tych, które dotychczas polegały na nieosobistym dostarczeniu pisma – oraz art. 133 § 3 k.p.k. (możliwość pozostawienia pisma osobie upoważnionej do odbioru korespondencji w miejscu stałego zatrudnienia adresata) nie stosuje się do doręczenia oskarżonemu zawiadomienia o pierwszym terminie rozprawy głównej, zawiadomienia o terminie posiedzenia w przedmiocie warunkowego umorzenia postępowania (art. 341 § 1 k.p.k.), zawiadomienia o terminie posiedzenia w przedmiocie wniosku z art. 335 k.p.k. o skazanie bez rozprawy (art. 343 § 5 k.p.k.), zawiadomienia o terminie posiedzenia w sprawie rozstrzygnięcia o przepadku, zaliczeniu tymczasowego aresztowania, zatrzymania lub środków zapobiegawczych z art. 276 k.p.k. albo o dowodach rzeczowych (art. 420 § 1 k.p.k.), doręczenia wyroku wydanego na posiedzeniu, o którym mowa w art. 343a k.p.k., w przedmiocie wniosku z art. 338a k.p.k. oraz doręczenia wyroku nakazowego (art. 500 § 1 k.p.k.). S. Stainborn wskazuje, że wymienione pisma doręcza się oskarżonemu albo osobiście (reguła z art. 132 § 1 k.p.k.), albo poprzez dwukrotne awizowanie (doręczenie zastępcze z art. 133 § 1 i 2 k.p.k.)⁸. Regulacja ta ma na celu wyeliminowanie możliwości kwestionowania prawidłowości dostarczenia pisma oraz zwiększenie gwarancji oskarżonego w odniesieniu do pism szczególnie dla niego istotnych⁹. Pozostałe pisma procesowe niewskazane w art. 132 § 4 k.p.k. adresowane do oskarżonego oraz do innych stron i uczestników postępowania można doręczać pośrednio lub za pomocą poczty elektronicznej i telefaksu.

Według projektu ustawy art. 132 § 1 k.p.k. otrzymuje brzmienie: „§ 1. Pisma doręczane w sposób określony w art. 131 § 1a doręcza się adresatowi osobiście.” a po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu: „§ 1a. Na wniosek adresata doręczenie może być dokonane na wskazany

---

⁷ S. Steinborn, *Komentarz do art. 132*, w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów.*, red. S. Steinborn, Lex 2016, teza nr 2.

⁸ S. Steinborn, *Komentarz do art. 132*, w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów.*, red. S. Steinborn, Lex 2016, teza nr 1.

⁹ S. Steinborn, *Komentarz do art. 132*, w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do wybranych przepisów.*, red. S. Steinborn, Lex 2016, teza nr 2.

przez niego adres wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy z dnia ..... o elektronicznej doręczeniu.”.

Wskazana zmiana oznacza, że pisma procesowe objęte wyłączeniem z art. 132 § 4 k.p.k. będzie można na wniosek adresata doręczać na wskazany przez niego adres wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy o elektronicznej doręczeniu. Innymi słowy, ustawodawca zakłada, że doręczenie na wskazany przez adresata adres wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy o elektronicznej doręczeniu, daje takie same gwarancje procesowe, co doręczenie osobiste i jest z tym rodzajem doręczenia równoważne.

Zakładany w wyniku projektu ustawy stan prawny budzi wątpliwości co do jego zgodności z wymogami wynikającymi z prawa międzynarodowego, gdyż może prowadzić do niezawinionej nieobecności oskarżonego na rozprawie z uwagi na niepowzięcie informacji o terminach czynności sądowych wskazanych w art. 132 § 4 k.p.k.

Na kanwie art. 14 MPPOiP Komitet Praw Człowieka wskazał, że każdy ma prawo być sądzony w swojej obecności oraz prawo do obrony osobistej lub z pomocą obrońcy. Wskazane prawo wraz z innymi wymogami rzetelnego procesu zawartymi w art. 14 MPPOiP nie mogą być interpretowane w ten sposób, że czynią postępowanie zaoczne niedopuszczalnym niezależnie od przyczyn nieobecności oskarżonego. Uznaje się, że postępowanie *in absentia* jest w pewnych okolicznościach – przykładowo, gdy oskarżony, chociaż poinformowany o postępowaniu z wystarczającym wyprzedzeniem, nie korzysta ze swojego prawa do obecności – dopuszczalne¹⁰. Niemniej jednak, skuteczne wykonywanie praw wynikających z art. 14 MPPOiP wymaga podjęcia niezbędnych kroków, aby oskarżony został uprzednio poinformowany o rodzaju i przyczynie oskarżenia (art. 14 ust. 3 lit. a). Wydanie orzeczenia *in absentia* wymaga, aby pomimo nieobecności oskarżonego, należycie zawiadomiono go o dacie i miejscu procesu i zażądano jego obecności. W przeciwnym razie oskarżonemu nie zostają zapewnione w szczególności dysponowanie odpowiednim czasem i możliwościami niezbędnymi do przygotowania się do obrony (art. 14 ust. 3 lit. b), możliwość podjęcia osobistej obrony lub przez obrońcę (art. 14 ust. 3 lit. d) oraz możliwości

---

¹⁰ Daniel Monguya Mbenge v. Zair (Komitet Praw Człowieka, Sesja osiemnasta, 21 marca - 8 kwietnia 1983 r.), Komunikat nr 16/1977; Dokument ONZ CCPR / C / 18 / D / 16/1977, 25 marca 1983 r., § 14.1.

przesłuchania lub spowodowania przesłuchania świadków oskarżenia i zapewnienia obecności i przesłuchania świadków obrony na tych samych warunkach, co świadków oskarżenia (art. 14 ust. 3 lit. e)¹¹.

Z orzecznictwa ETPC wyprowadza się z kolei, że obecność oskarżonego stanowi fundamentalny element rzetelnego procesu oraz że prawo to jest ściśle zakorzenione w treści art. 6 EKPC¹². Oczywistym jest bowiem, że z praw zawartych w art. 6 EKPC nie da się korzystać bez osobistej obecności oskarżonego na rozprawie¹³. ETPC podkreśla, że postępowanie sądowe prowadzone pod nieobecność oskarżonego nie jest co do zasady sprzeczne z EKPC, jeżeli osoba zainteresowana może następnie uzyskać od sądu aktualną ocenę przedstawionych jej zarzutów, zarówno w sferze prawnej, jak i poczynionych ustaleń faktycznych. Wątpliwości, czy ten warunek musi zostać spełniony, pozostają w przypadku odstąpienia przez oskarżonego od prawa brania udziału w postępowaniu i bronięcia się, lecz w każdym przypadku zrzeczenie się tego prawa, jeżeli ma być skuteczne dla celów EKPC, musi nastąpić w sposób wyraźny oraz być dokonane przy zapewnieniu minimum gwarancji współmiernych do wagi tego czynu¹⁴.

W tym kontekście nie sposób przyjąć, że zachowanie oskarżonego polegające na wyrażeniu zgody w konkretnym postępowaniu prowadzonym z jego udziałem na doręczanie wezwań, zawiadomień oraz innych pism, od których daty doręczenia biegną terminy, na adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy o elektronicznej doręczeń, a następnie nieodebraniu pisma zawierającego wezwanie czy zawiadomienie, jest równoznaczne z wyraźnym odstąpieniem przez oskarżonego od prawa brania udziału w postępowaniu i bronięcia się. Już z tego względu projektowane rozwiązanie prawne budzi wątpliwości w zakresie zgodności z art. 14 MPPOiP i art. 6 EKPC. Poinformowanie oskarżonego o wniesieniu aktu oskarżenia przeciwko niemu, w ocenie ETPC, jest aktem stosowania prawa o takim znaczeniu, że musi zostać przeprowadzone zgodnie z proceduralnymi i materialnymi wymogami gwarantującymi

---

¹¹ Daniel Monguya Mbenge v. Zair (Komitet Praw Człowieka, Sesja osiemnasta, 21 marca - 8 kwietnia 1983 r.), Komunikat nr 16/1977; Dokument ONZ CCPR / C / 18 / D / 16/1977, 25 marca 1983 r., § 14.1.

¹² K. Holy, *Dopuszczalność postępowania in absentia w międzynarodowym prawie karnym*, Prokuratura i Prawo 2012 z. 6, s. 105.

¹³ Decyzja Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 6 listopada 2003 roku, skarga nr 18114/02.

¹⁴ Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Poitrimol przeciwko Francji z dnia 23 listopada 1993 roku, skarga nr 14032/88.

skuteczne wykonywanie praw oskarżonego, jak to wynika z art. 6 ust. 3 lit. a EKPC. W ocenie ETPC niejasna i nieformalna wiedza na ten temat toczącego się postępowania nie jest wystarczająca¹⁵.

Ponadto brak możliwości skutecznego udowodnienia czy nastąpiło skuteczne doręczenie oskarżonemu informacji o terminach czynności sądowych wskazanych w art. 132 § 4 k.p.k. i przyjęcie fikcji prawnej doręczenia w tym zakresie, stanowić może również naruszenie art. 47 KPP zawierającego w istocie tożsame gwarancje procesowe co art. 6 EKPC. TSUE zwrócił uwagę, że prawo do obrony stanowi element składowy prawa do rzetelnego procesu w rozumieniu art. 6 EKPC i art. 47 KPP z takim skutkiem, że, jeżeli państwo członkowskie ustanowiło postępowanie odwoławcze, ma ono obowiązek czuwania nad tym, by zainteresowany korzystał w jego ramach z podstawowych gwarancji ustanowionych we wspomnianych postanowieniach. W ocenie TSUE sama li tylko okoliczność, że zainteresowany mógł skorzystać z prawa do obrony w postępowaniu w pierwszej instancji, jest zatem niewystarczająca, aby móc stwierdzić zachowanie wymogów art. 6 EKPC i art. 47 KPP¹⁶. Brak dostosowania brzmienia art. 132 § 4 k.p.k. może rodzić zagrożenie naruszenia reguł rzetelnego procesu niezależnie od toku instancji i etapu postępowania karnego.

Projektowany stan prawny budzi także wątpliwości w perspektywie możliwości prawidłowego wykonania europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób pomiędzy innymi państwami członkowskimi UE a Polską, w perspektywie jego zgodności z art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584/WSiSW wprowadzonym decyzją ramową 2009/299/WSiSW. TSUE¹⁷ w orzeczeniu w sprawie C-108/16 PPU Dworzecki dokonał interpretacji użytego w tym przepisie zwrotu „wezwana osobiście”, co jest istotne z punktu widzenia wskazanych wyżej gwarancji procesowych, których zachowanie jest możliwe tylko przy prawidłowym wezwaniu oskarżonego na rozprawę. Artykuł 4a ust. 1 decyzji ramowej 2002/584 wskazuje, że państwo wykonujące może także odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego z myślą o wykonaniu kary pozbawienia wolności lub zastosowaniu środka zabezpieczającego, jeżeli dana osoba nie stawiła się osobiście na

---

¹⁵ Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie T. przeciwko Włochom, wyrok z dnia 12 października 1992 roku, skarga nr 14104/88.

¹⁶ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-270/17 PPU Tupikas z dnia 10 sierpnia 2017 roku.

¹⁷ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-108/16 PPU Dworzecki z dnia 24 maja 2016 roku.

rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie, chyba że w europejskim nakazie aresztowania stwierdza się, że dana osoba, zgodnie z dalszymi wymogami proceduralnymi określonymi w prawie krajowym wydającego państwa członkowskiego: a) w odpowiednim terminie: (i) została wezwana osobiście i tym samym została poinformowana o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy, w wyniku której wydano to orzeczenie, albo inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała o wyznaczonej rozprawie; oraz (ii) została poinformowana, że orzeczenie może zostać wydane, jeżeli nie stawi się na rozprawie.

We wskazanej sprawie ENA zawierał informacje, iż wezwanie zostało wysłane na wskazany przez oskarżonego adres do doręczeń i zostało odebrane przez osobę dorosłą zamieszkałą pod tym adresem, tj. jego dziadka. W ocenie TSUE wymogi ustanowione w art. 4a ust. 1 lit. a decyzji ramowej 2002/584 nie zostały w ten sposób spełnione, ponieważ nie zostało stwierdzone, że oskarżony rzeczywiście otrzymał urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy.

Zdaniem TSUE art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/854 należy interpretować w ten sposób, że znajdujące się w tym przepisie wyrażenia „wezwana osobiście”, a także „inną drogą rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy w sposób jednoznacznie pozwalający stwierdzić, że wiedziała o wyznaczonej rozprawie” stanowią autonomiczne pojęcia prawa UE i należy je interpretować jednolicie w całej Unii. W ocenie TSUE przewidziane w art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584 sposoby wezwania – poprzez ich jasny i wspólny charakter – mają na celu zagwarantowanie wysokiego poziomu ochrony i umożliwienie wykonującemu nakaz organowi przekazania zainteresowanego pomimo jego nieobecności na rozprawie, w wyniku której wydano orzeczenie nakładające karę, przy pełnym poszanowaniu prawa do obrony. TSUE przyjął, że wezwanie takie jak wyżej opisane nie spełniło wymogów ustanowionych w art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584. Nawet jeśli instytucja ta nie wyklucza, że informacja dotycząca terminu i miejsca rozprawy może zostać skutecznie przekazana osobie wzywanej w sposób pośredni, za pośrednictwem innych osób, o ile zostanie stwierdzone, że osoba ta, jak wymaga wspomniany przepis, rzeczywiście wiedziała

o wyznaczonej rozprawie, to jednak wydający nakaz organ sądowy powinien dostarczyć dowody wykazujące, że zainteresowany rzeczywiście otrzymał tę informację. Nie można zatem uznać, że uwzględnienie doręczenia, które opiera się na fikcji prawnej bez dostarczenia przez wydający nakaz organ sądowy dodatkowych informacji, które wykazywałyby, że osoba ta rzeczywiście została poinformowana przez ten organ o terminie i miejscu rozprawy, jest wystarczające z punktu widzenia tego przepisu.

Prawo do rzetelnego procesu osoby wezwanej do stawienia się przed sądem karnym wymaga zatem, aby osoba ta została poinformowana w sposób umożliwiający jej zorganizowanie swej obrony w sposób skuteczny. Artykuł 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584 dąży do osiągnięcia tego celu, jednakże nie określa w sposób wyczerpujący środków, jakie mają być zastosowane. W rezultacie, oprócz wezwania osobistego, wymogi ustanowione w tym przepisie są spełnione, jeśli dana osoba „inną drogą” rzeczywiście otrzymała urzędową informację o wyznaczonym terminie i miejscu rozprawy. TSUE zwrócił uwagę, że w świetle w szczególności brzmienia art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584, zgodnie z którym musi być stwierdzone w sposób jednoznaczny, że zainteresowany „wiedział (...) o wyznaczonej rozprawie”, okoliczność, iż wezwanie zostało doręczone osobie trzeciej, która podjęła się oddać wezwanie zainteresowanemu – bez względu na to, czy osoba ta jest domownikiem wspomnianego zainteresowanego czy też nie – nie wystarcza sama w sobie do spełnienia tych wymogów. Taki sposób wezwania nie pozwala bowiem na jednoznaczne ustalenie ani faktu, że zainteresowany „rzeczywiście” otrzymał informację dotyczącą terminu i miejsca rozprawy, ani – w stosownym przypadku – dokładnego momentu otrzymania tej informacji.

TSUE przyjął, że nie można co do zasady wykluczyć, iż doręczenie wezwania osobie trzeciej spełnia wymogi ustanowione w art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584. Podkreślił jednakże, że aby osiągnąć wyznaczony w tym przepisie rezultat, należy stwierdzić w sposób jednoznaczny, że ta osoba trzecia rzeczywiście oddała wezwanie zainteresowanemu. Wykonujący ENA organ sądowy będzie mógł przy tym mieć na uwadze zachowanie zainteresowanego, gdyż na tym etapie procedury przekazania można zwrócić także uwagę na ewentualny oczywisty brak starań ze strony zainteresowanego,

w szczególności w przypadku, gdy przyznaje się on, że usiłował uniknąć doręczenia skierowanej do niego informacji.

W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że dowód otrzymania dokumentu elektronicznego wystawiany jest po jego odebraniu, pod którym to pojęciem rozumie się każde działanie adresata posiadającego adres do doręczeń elektronicznych, które spowodowało, że adresat dysponuje doręczanym dokumentem, który wpłynął na ten adres, a w szczególności może zapoznać się z treścią odebranego dokumentu. W dodanym w projekcie ustawy art. 136 § 3 k.p.k. przyjmuje się natomiast, że w przypadku braku dowodu otrzymania, doręczenie dokonane za pomocą publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego uważa się za dokonane po upływie czternastu dni, licząc od dnia wystawienia dowodu wysłania.

W świetle całości powyższych uwag negatywnie oceniam projektowany w ustawie stan prawny. Nie sposób przyjąć, że zachowanie oskarżonego polegające na wyrażeniu zgody w konkretnym postępowaniu prowadzonym z jego udziałem na doręczanie wezwań, zawiadomień oraz innych pism, od których daty doręczenia biegną terminy, na adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych, o której mowa w art. 2 pkt 3 ustawy o elektronizacji doręczeń, jest wystarczające dla spełnienia wymogu wynikającego z art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584. Projekt ustawy, w szczególności w sytuacjach, gdy zastosowanie będzie miał wprowadzony przez projekt ustawy art. 136 § 3 k.p.k. przyjmujący fikcję doręczenia, może prowadzić do niewykonywania wydawanych przez polskie sądy europejskich nakazów aresztowania i niewydawania osób pomiędzy innymi Państwami Członkowskimi UE a Polską.

W literaturze wskazuje się, że art. 607r § 3 lit. a k.p.k. należy interpretować w ten sposób, że polski organ sądowy, wykonujący europejski nakaz aresztowania w celu wykonania zaocznie orzeczonej kary, może uzależnić wykonanie tego nakazu od tego, czy osoba ścigana została rzeczywiście wezwana do udziału w rozprawie lub postępowaniu i w ten sposób poinformowana o terminie i miejscu rozprawy lub posiedzenia¹⁸. Sąd wykonujący europejski nakaz aresztowania, musi posiadać informacje, z których jednoznacznie wynika,

---

¹⁸ P. Kobes, *Europejski Nakaz Aresztowania a wyrok zaoczny. Glosa do wyroku TS z dnia 24 maja 2016 r., C-108/16 PPU*, LEX/el. 2016, pkt 4.

że osoba ścigana rzeczywiście wiedziała o tych terminach i rzeczywiście otrzymała urzędową informację w tym zakresie¹⁹.

Na marginesie wskazać należy, że projektowane rozwiązanie może również budzić wątpliwości w perspektywie art. 3 ust. 1 Drugiego Protokołu Dodatkowego do Europejskiej Konwencji o Ekstradycji²⁰ sporządzonego w Strasburgu dnia 17 marca 1978 roku, statuującego wymóg, aby postępowanie, w którego wyniku zostało wydane orzeczenie zaoczne, zapewniło minimum praw do obrony przysługujących każdej osobie oskarżonej o popełnienie przestępstwa. W postępowaniach ekstradycyjnych zasady rzetelnego procesu stanowią standard minimum, od którego spełnienia państwa uzależniają decyzje o wydaniu

Podsumowując wyżej przedstawione uwagi pragnę raz jeszcze zaznaczyć, że w mojej ocenie projektowany stan prawny w odniesieniu do zmian w art. 131 k.p.k., art. 132 k.p.k. i art. 136 k.p.k. nie spełnia wymogów wynikających z zasad rzetelnego procesu sformułowanych w art. 14 MPPOiP, art. 6 EKPC oraz art. 47 KPP. W perspektywie art. 4a ust. 1 lit. a ppkt i decyzji ramowej 2002/584/WSiSW może prowadzić do niewykonywania wydawanych przez polskie sądy europejskich nakazów aresztowania i niewydawania osób pomiędzy innymi państwami członkowskimi UE a Polską. Nie mniejsze zastrzeżenia wskazany projekt rodzi w odniesieniu do kwestii postępowań ekstradycyjnych opartych na Europejskiej Konwencji o Ekstradycji z dnia 13 grudnia 1957 roku.

W tym stanie rzeczy proszę o poinformowanie mnie o stanowisku Pana Ministra wobec wskazanych zagadnień oraz o podjętych działaniach i bieżącym stanie prac nad projektem.

Z poważaniem

---

¹⁹ P. Kobes, *Europejski Nakaz Aresztowania a wyrok zaoczny. Glosa do wyroku TS z dnia 24 maja 2016 r., C-108/16 PPU*, LEX/el. 2016, pkt 4.

²⁰ Europejska Konwencja o Ekstradycji uzupełniona Protokołem dodatkowym do powyższej konwencji, sporządzonym w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. i Drugim protokołem dodatkowym do powyższej konwencji, sporządzonym w Strasburgu dnia 17 marca 1978 r. sporządzona w Paryżu dnia 13 grudnia 1957 r., (Dz. U. z 1994 r. Nr 70, poz. 307 z późn. zm.).